

CVRIA

Vaak gestelde vragen

over het Hof van Justitie
van de Europese Unie

→ WAAROM EEN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE (HVJ-EU)?

Om Europa op te bouwen hebben een aantal staten (thans 28) onderling verdragen gesloten waarbij de Europese Gemeenschappen en later de Europese Unie zijn opgericht die over instellingen beschikken die op bepaalde gebieden rechtsregels vaststellen. Met de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon op 1 december 2009 heeft de Europese Unie rechtspersoonlijkheid gekregen en heeft zij de bevoegdheden overgenomen die tevoren aan de Europese Gemeenschap waren toegekend.

De Europese Unie stelt dan ook haar eigen rechtsregels, haar eigen wetten (verordeningen, richtlijnen en beschikkingen) vast.

Om de naleving van de wet veilig te stellen, de wet te begrijpen en ervoor te zorgen dat zij in alle lidstaten op dezelfde wijze wordt toegepast, is een rechtsprekende instelling nodig.

Dit is het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU), dat is samengesteld uit drie rechterlijke instanties: het **Hof van Justitie** (opgericht in 1952), het **Gerecht** (opgericht in 1988) en het **Gerecht voor ambtenarenzaken** (opgericht in 2004).

Anders gezegd, samen met de nationale rechters vormt het Hof van Justitie van de Europese Unie de rechterlijke macht van de Unie. De voornaamste taak van het Hof van Justitie is het recht van de Unie uniform uit te leggen en de geldigheid ervan te beoordelen. Het doet dit meer in het bijzonder door het beantwoorden van vragen die het door de nationale rechters krijgt voorgelegd. De rol van de nationale rechter is fundamenteel, aangezien hij degene is die het recht van de Unie als eerste toepast. De rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie vormt – samen met de verdragen, verordeningen, richtlijnen en beschikkingen – het recht van de Unie.

→ IS DE RECHTSPRAAK VAN HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE VAN BELANG VOOR DE EUROPESE BURGER?

Ja, bij zijn verschillende activiteiten komt de burger nauw in aanraking met het recht van de Unie. Zeer veel nationale regels hebben hun oorsprong in het recht van de Unie, of het nu gaat om het arbeids- of het milieurecht, de consumentenbescherming, het vrije verkeer van goederen of het vrij verrichten van diensten.

Bovendien heeft het recht van de Unie voorrang boven het nationale recht en is het in alle lidstaten van toepassing.

Bij de uitlegging en de handhaving van dat recht moet het Hof van Justitie dus rekening houden met hetgeen de burger in de verschillende facetten van zijn dagelijkse leven zoal bezighoudt.

HOE KAN IK TE WETEN KOMEN OF MIJN JURIDISCH PROBLEEM ONDER HET RECHT VAN DE UNIE VALT EN OF HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE BEVOEGD IS?

Over het algemeen moet advies worden gevraagd aan een deskundige (bijvoorbeeld een advocaat). Deze zal nagaan, of het probleem verband houdt met het recht van de Unie, en kan u ook vertellen welke procedure u moet volgen om uw rechten geldend te maken.

IK HEB MIJN ZAAK IN LAATSTE INSTANTIE VOOR DE NATIONALE RECHTER VERLOREN. KAN IK NU BEROEP INSTELLEN BIJ HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE?

Nee, in dat geval kan geen beroep bij het Hof van Justitie van de Europese Unie worden ingesteld. **Het Hof is geen hogere beroepsinstantie voor beslissingen van nationale rechters.** Het kan nooit beslissingen van nationale rechters vernietigen of wijzigen.

KAN IEDERE BURGER ZICH TOT HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE WENDEN?

Ja, iedere burger heeft de mogelijkheid zich tot het Hof van Justitie of het Gerecht te wenden, en wel op twee manieren: indirect of direct.

Om te beginnen bestaat die mogelijkheid, wanneer een zaak door de nationale rechter wordt behandeld. Wanneer voor de nationale rechter een probleem op het gebied van het recht van de Unie rijst, kan hij, en in bepaalde gevallen moet hij, de behandeling van de zaak schorsen en het Hof van Justitie via een **prejudiciële verwijzing** verzoeken om een regel van de Unie uit te leggen of de wettigheid ervan na te gaan. Via deze procedure heeft de burger dus toegang tot het Hof.

Ook kan de burger een beschikking van een instelling of een orgaan van de Unie rechtstreeks voor het Gerecht betwisten. Daarvoor moet hij de adressaat van de beschikking zijn (zij moet dus tot hem zijn gericht) of moet hij er rechtstreeks en individueel door worden geraakt.

Een burger kan daarentegen bij het Hof of het Gerecht geen beroep instellen tegen een andere natuurlijke of rechtspersoon of tegen een lidstaat.

WAT ZIJN DE ALGEMENE BEVOEGDHEDEN VAN HET HOF VAN JUSTITIE, HET GERECHT EN HET GERECHT VOOR AMBTENARENZAKEN?

Net zoals een hooggerechtshof of een constitutioneel hof heeft het **Hof van Justitie** voornamelijk tot taak om de wettigheid van de handelingen van de instellingen van de Unie te toetsen en, in het bijzonder in het kader van verzoeken om een prejudiciële beslissing, **een uniforme uitlegging en toepassing van het recht van de Unie** te verzekeren. Daarnaast past het Hof het recht van de Unie toe en beslecht het geschillen tussen instellingen van de Unie of tussen deze instellingen en de lidstaten, dan wel tussen de lidstaten onderling.

Het **Gerecht** behandelt de **beroepen van de lidstaten tegen de Commissie en tegen bepaalde handelingen van de Raad. Tevens is het bevoegd** voor de beroepen van **natuurlijke of rechtspersonen** tegen beschikkingen van instellingen of organen van de Unie die tot hen zijn gericht of die hen rechtstreeks en individueel raken (bijvoorbeeld het beroep van een onderneming tegen een beschikking van de Commissie waarbij haar een geldboete is opgelegd) alsmede tegen regelgevingshandelingen die hen rechtstreeks raken en die geen uitvoeringsmaatregelen met zich brengen.

Het **Gerecht voor ambtenarenzaken** heeft tot taak uitspraak te doen in geschillen tussen de instellingen van de Unie en hun personeelsleden.

➔ WAT IS EEN PREJUDICIËLE VERWIJZING?

Het recht van de Unie maakt deel uit van de nationale rechtsstelsels. Bijgevolg kan een geschil voor een nationale rechterlijke instantie onder de regels van het recht van de Unie vallen.

Het kan gebeuren, dat de nationale rechter regels van het recht van de Unie moet toepassen en uitleggen; hij dient in het bijzonder, indien nodig, een met het recht van de Unie onverenigbare nationale bepaling niet-toepasselijk te verklaren.

Verder kan de nationale rechter problemen ondervinden bij de uitlegging van het recht van de Unie of twijfelen aan de wettigheid van handelingen van de instellingen van de Unie.

In die gevallen kan hij via een prejudiciële verwijzing het Hof van Justitie verzoeken, het recht van de Unie uit te leggen of uitspraak te doen over de geldigheid van een handeling van een instelling van de Unie.

Dat betekent dat de nationale rechter de behandeling van het bij hem aanhangige geding schorst in afwachting van de uitlegging of de beslissing over de geldigheid die het Hof van Justitie zal geven. In het kader van die procedure heeft de burger de gelegenheid om via zijn advocaat of raadsman zijn standpunt voor het Hof kenbaar te maken.

Het Hof van Justitie doet echter geen uitspraak in het nationale geding. Het beperkt zich er uitsluitend toe een **uitlegging** te geven of uitspraak te doen over de **geldigheid van een handeling van de Unie**.

Nadat het Hof de prejudiciële vraag heeft beantwoord, is het de nationale rechter die de bij hem aanhangige zaak beslecht.

➔ ZIJN DE NATIONALE RECHTERS AAN DE UITLEGGING VAN HET HOF VAN JUSTITIE GEBONDEN?

Ja. Wanneer het Hof tot de conclusie komt dat een handeling van een instelling van de Unie niet in overeenstemming is met de verdragen of wanneer het een uitlegging van het recht van de Unie geeft, heeft die beslissing **bindende kracht** en is zij verbindend voor de rechterlijke instantie die de vraag heeft gesteld en voor alle rechterlijke instanties van de lidstaten. De nationale rechterlijke instanties zijn dus gebonden aan de uitlegging van het Hof. Dat geldt ook voor de overige overheidsinstanties.

➔ MOETEN DE PARTIJEN ZICH VOOR HET HOF VAN JUSTITIE, HET GERECHT OF HET GERECHT VOOR AMBTENARENZAKEN DOOR EEN ADVOCAAAT LATEN VERTEGENWOORDIGEN?

In het kader van een prejudiciële verwijzing kunnen de partijen zich laten vertegenwoordigen door personen die volgens de regels van hun lidstaat bevoegd zijn om pleidooi te voeren voor de nationale rechter waarbij de zaak aanhangig is.

In andere gevallen moeten zij zich laten vertegenwoordigen door een advocaat die bevoegd is om op te treden voor een rechterlijke instantie van een lidstaat of een andere staat die partij bij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte.

HOEVEEL KOST EEN PROCEDURE VOOR HET HOF VAN JUSTITIE, HET GERECHT OF HET GERECHT VOOR AMBTENARENZAKEN?

In een prejudiciële procedure beslist de nationale rechter volgens de geldende nationale regels over de kosten van het geding. De procedure voor het Hof van Justitie, het Gerecht of het Gerecht voor ambtenarenzaken is kosteloos. Er zijn geen rechten of heffingen verschuldigd. De advocatenkosten daarentegen worden door deze rechterlijke instanties niet vergoed. Een partij die niet in staat is de proceskosten te betalen, kan evenwel om kosteloze rechtsbijstand verzoeken.

HOE ZIJN HET HOF VAN JUSTITIE, HET GERECHT OF HET GERECHT VOOR AMBTENARENZAKEN SAMENGESTELD?

Het **Hof van Justitie** bestaat uit **28 rechters** die door de regeringen van de lidstaten worden benoemd na raadpleging van een comité dat van advies moet dienen over de geschiktheid van de voorgestelde kandidaten voor de uitoefening van de betrokken ambten. Zij worden benoemd voor zes jaar en kunnen worden herbenoemd. De rechters kiezen uit hun midden voor drie jaar een president.

Het Hof van Justitie wordt ook bijgestaan door **9 advocaten-generaal** (11 vanaf oktober 2015), wier taak het is „conclusies” te nemen, dat wil zeggen met redenen omklede voorstellen voor een beslissing. Het Hof van Justitie is echter niet verplicht hun conclusies te volgen.

Het **Gerecht** bestaat uit ten minste 1 rechter per lidstaat. De rechters worden door de regeringen van de lidstaten benoemd na raadpleging van een comité dat van advies moet dienen over de geschiktheid van de voorgestelde kandidaten voor de uitoefening van de betrokken ambten. Zij worden benoemd voor zes jaar en kunnen worden herbenoemd. Zij kiezen uit hun midden, voor drie jaar, een president.

Het **Gerecht voor ambtenarenzaken** bestaat uit 7 rechters die door de Raad worden benoemd voor een termijn van zes jaar, die kan worden verlengd. De benoeming vindt plaats na een oproep tot kandidaatstelling en een advies van een comité bestaande uit zeven leden, die voormalige leden van het Hof van Justitie en van het Gerecht zijn en personen die bekendstaan als kundige rechtsgeleerden.

De rechters en de advocaten-generaal zijn volkomen onpartijdig en onafhankelijk. De administratie van de instelling (ongeveer 2 000 personen) wordt geleid door een griffier, die de functie van secretaris-generaal uitoefent onder het gezag van de president van het Hof van Justitie. Zij bestaat uit verschillende diensten (vertalingen, tolken, onderzoek en documentatie, informatica, bibliotheek en communicatie).

Elke rechterlijke instantie heeft haar eigen griffie.

→ WELK TAALREGIME GELDT ER VOOR HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE?

Elk van de **24 officiële talen** van de Unie kan **procestaal** zijn. In het kader van een prejudiciële verwijzing is procestaal de taal van de rechterlijke instantie die de vraag aan het Hof van Justitie stelt.

Bij de instelling werken dan ook veel tolken, en zij heeft een vertaaldienst die bijna de helft van het personeelsbestand uitmaakt. Deze situatie weerspiegelt het beginsel van gelijke toegang van alle burgers van de Unie tot de rechter.

De rechters beraadslagen onderling, zonder tolken, in een gemeenschappelijke taal, van oudsher het Frans.

→ TOT WELKE DOCUMENTEN HEEFT HET PUBLIEK TOEGANG EN WAAR ZIJN DEZE TE VINDEN?

De meeste arresten, beschikkingen en conclusies worden in alle officiële talen van de Europese Unie in de *Jurisprudentie van het Hof van Justitie en het Gerecht* en in de *Jurisprudentie van het Ambtenarengerecht* gepubliceerd.

Die teksten zijn toegankelijk via de internetsite van het Hof: www.curia.europa.eu.

De directie Communicatie van het Hof, die contacten met de media en de burgers onderhoudt, geeft perscommuniqués uit in de belangrijkste zaken die een rechtstreekse invloed op het leven van de burger hebben.

→ HOEVEEL ZAKEN WORDEN DOOR HET HOF VAN JUSTITIE, HET GERECHT EN HET GERECHT VOOR AMBTENARENZAKEN BEHANDELD EN WELKE GEBIEDEN VAN HET RECHT VAN DE UNIE KOMEN DAARBIJ HET MEEST AAN DE ORDE?

Het **Hof van Justitie** heeft sinds zijn oprichting en tot eind 2014 ongeveer 18 600 zaken behandeld.

Het **Gerecht** heeft tussen 1989 en eind 2014 ongeveer 10 200 zaken afgehandeld.

Het **Gerecht voor ambtenarenzaken** heeft 1 250 zaken behandeld sinds zijn oprichting.

De gebieden van het recht van de Unie die in de door het **Hof van Justitie** behandelde zaken het meest aan de orde komen zijn milieu, consumentenrechten, de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid, belastingen, sociale politiek en intellectuele rechten.

Het **Gerecht** behandelt vooral zaken op het gebied van mededinging, staatssteun, merken, bevrozing van tegoeden, institutionele rechten en landbouw.

Hof van Justitie van de Europese Unie > www.curia.europa.eu
Rechtspraak > http://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/
Perscommuniqués > http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_16799

Portaalsite van de instellingen van de Europese Unie > www.europa.eu
Toegang tot het recht van de Europese Unie > www.eur-lex.europa.eu

OD-04-15-241-NL-C

Foto's: G. Fessy© CJUE

Directie Communicatie
Publicaties en Elektronische media
L-2925 Luxemburg

Uitgave maart 2015

Hof van Justitie
van de Europese Unie

www.curia.europa.eu

Publicatiebureau

ISBN 978-92-829-2042-8
doi:10.2862/67952